

Sector **Onderwijs**

Oktober 2023

Inhoud

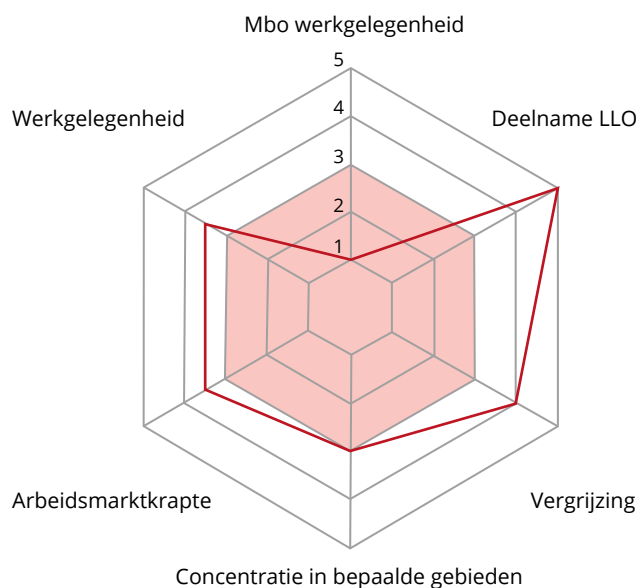
Sector Onderwijs	3
De grootte van de sector	5
Aantal zelfstandigen	6
Opleidingen en werkniveau	7
Opleidingsniveau	7
ISCO niveau	8
Leven lang ontwikkelen (LLO)	9
Regionale spreiding en arbeidsmarktkrapte	10
Human capital	12
Bronnen	13

Sector Onderwijs

Gegevens op sectorniveau; alleen krapteberoepen zijn op beroepsniveau

Werkgelegenheid

- sector is iets groter dan gemiddeld
- zeer weinig op mbo-niveau
- verspreid door heel Nederland
- bovengemiddelde arbeidsmarktkrapte
- veel vergrijzing en meer instroom dan uitstroom
- zeer hoge LLO-deelname

■ Gemiddelde sector   ■ Onderwijs
 5 = ver boven gemiddelde 4 = boven gemiddeld 3 = gemiddeld
 2 = onder gemiddeld 1 = ver onder gemiddeld

Beleids- en politieke ontwikkelingen van belang voor de sector:

- De Miljoenennota geeft aan dat er middelen komen voor ‘brugfunctionarissen’ op school (onderdeel aanpak kansenongelijkheid), die zorgen voor goed contact tussen school, thuis en organisaties in de wijk, en ouders en kinderen helpen de juiste ondersteuning te vinden.
- Tot 2027 bezuinigt het ministerie van OCW 664 miljoen euro. Er wordt o.a. geen extra geld uitgetrokken voor salarisstijgingen, en subsidies voor doorstroom en zij-instroom (wat in het primair onderwijs juist flink is toegenomen) gaan omlaag.
- Leven Lang Ontwikkelen staat op de agenda. De STAP-regeling stopt echter in 2024 en de vraag is welke regeling daarvoor in de plaats komt. Mogelijk een individueel leerbudget.
- In de samenleving is een positieve (her)waardering ontstaan van mbo’ers die praktijkonderwijs volgen. Tezamen met campagnes moet dit leiden tot meer mbo-studenten.

De sectorgegevens zijn op sectieniveau van de CBS SBI-indeling: het betreft geaggregeerde gegevens van alle bedrijven die volgens de Kamer van Koophandel-registratie met hun hoofdactiviteit onder de volgende sectie vallen.

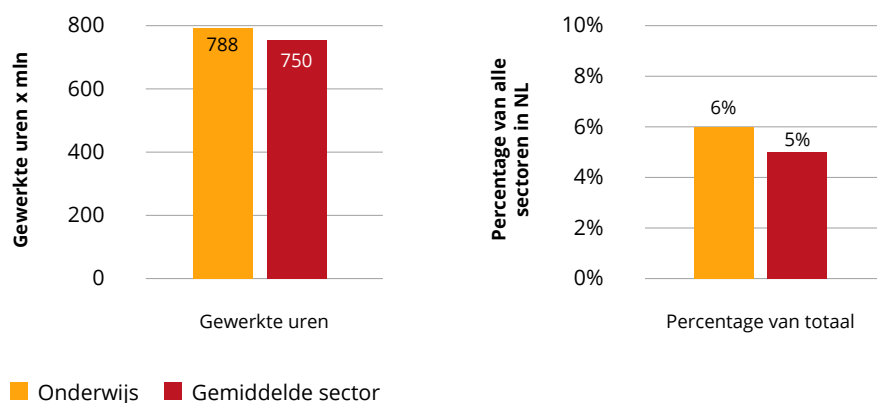
Sectie P Onderwijs, bestaande uit de volgende 2-digit groep:

85   Onderwijs

De grootte van de sector

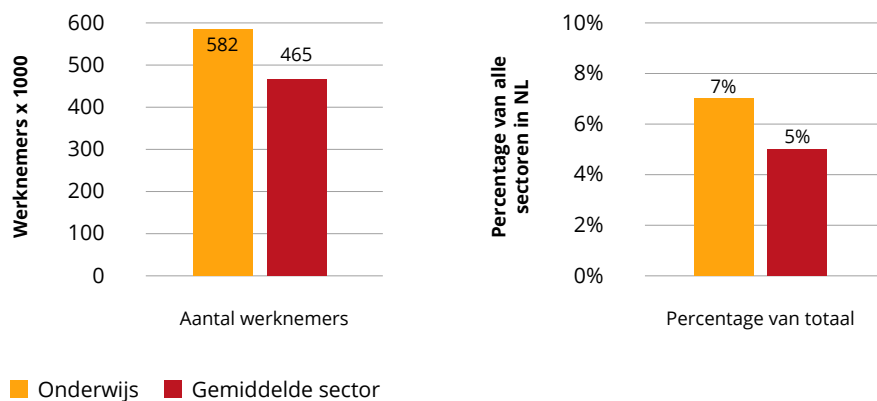
De sector Onderwijs was in 2022 zowel qua gewerkte uren als het aantal werknemersbanen iets groter dan de gemiddelde sector in Nederland. Procentueel bevat de sector ongeveer 7% van de werknemersbanen en 4% van de zzp-banen van Nederland. En is deze sector goed voor circa 6% van de gewerkte uren in Nederland.

Figuur 1: **Aantal gewerkte uren - Onderwijs in 2022**

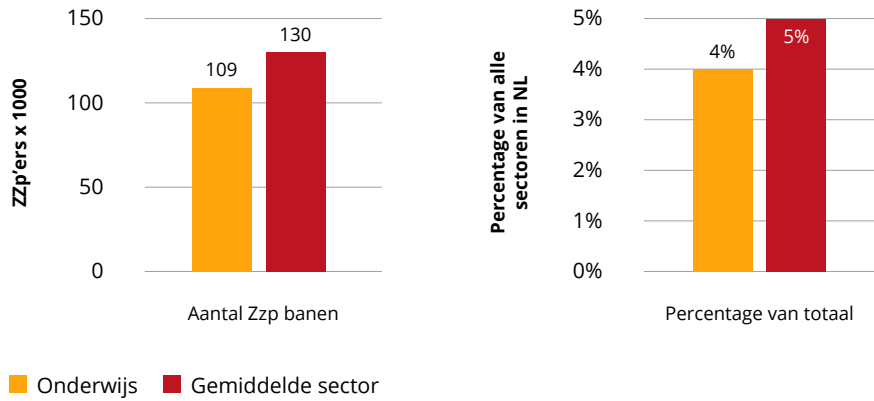
Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Figuur 2: **Aantal werknemersbanen - Onderwijs in 2022**

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Figuur 3: **Aantal zzp-banen - Onderwijs in 2022**

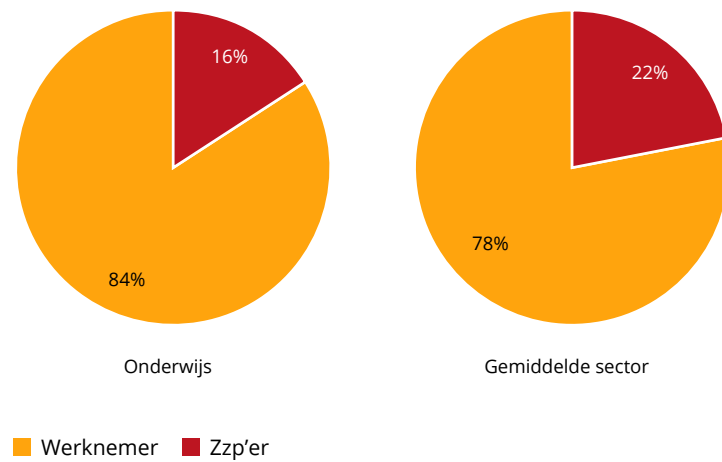

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Aantal zelfstandigen

Het percentage zzp'ers (aantal zzp'ers gedeeld door het totaal aantal werkenden binnen de sector) in 2022 ligt lager dan het percentage in de gemiddelde sector in Nederland.

Figuur 4: **Het percentage zzp'ers - Onderwijs in 2022**

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

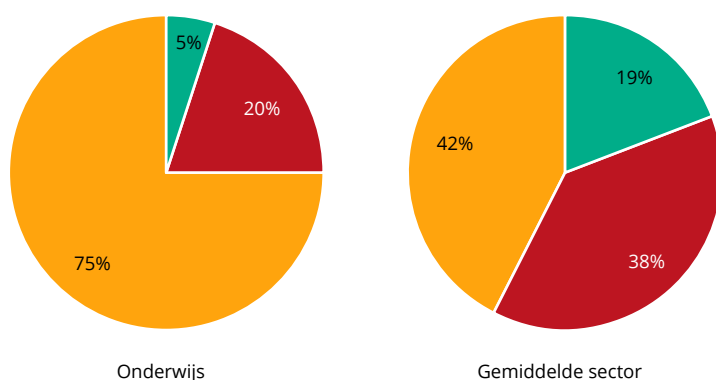
Opleidingen en werkniveau

Binnen de sector Onderwijs zijn er relatief weinig werknemers met een laag of middelbaar opleidingsniveau. Ook het soort werk dat wordt uitgevoerd is qua niveau behoorlijk gespecialiseerd. Daarmee biedt de sector weinig werkgelegenheid op mbo-niveau.

Opleidingsniveau

De sector heeft een hoog opleidingsniveau, driekwart van de werknemers is in 2021 hoogopgeleid. Het aandeel laag opgeleiden ligt met 5% veel lager dan het landelijk gemiddelde van 19%. Ook het aandeel middelbaar opgeleiden ligt ruim onder het gemiddelde. De sector biedt dus, ten opzichte van de gehele arbeidsmarkt, weinig werkgelegenheid aan mbo-geschoolden.

Figuur 5: **Opleidingsniveau – Onderwijs (2021)**

■ Hoog ■ Middelbaar ■ Laag

Bron: CBS: EBB (2022) - bewerking door SEOR

Toelichting bij opleidingsniveau¹

De verschillende soorten opleidingen in Nederland worden door het CBS ingedeeld in drie categorieën. Het CBS definieert de categorieën als volgt.

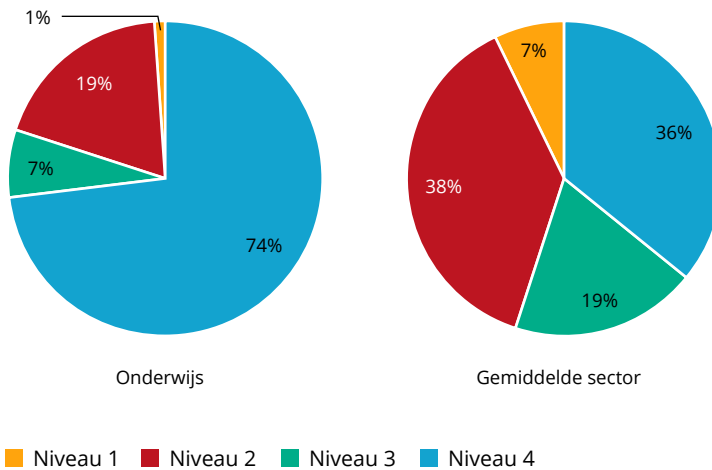
- Laag: dit omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste drie leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1).
- Middelbaar: dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4).
- Hoog: dit omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

¹ Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/33/verschil-levensverwachting-hoog-en-laagopgeleid-groeit/opleidingsniveau>

ISCO niveau

De mate waarin het werkniveau is gespecialiseerd in de sector Onderwijs ligt erg hoog. Bij 74% van de banen in de sector gaat het om zeer gespecialiseerd werk; dit ligt meer dan twee keer zo hoog als het landelijk gemiddelde van 36%.

Figuur 6: **Werkniveau – Onderwijs (2021-2022)**

Bron: CBS, EBB (2023) - bewerking door SEOR

Toelichting bij ISCO niveau²

De "International Standard Classification of Occupations" (ISCO) wordt internationaal gebruikt om beroepen te vergelijken op basis van het niveau en de specialisatie die nodig is voor het beroep. De standaard wordt onder andere gehanteerd door het CBS en het UWV.

Naarmate het niveau toeneemt neemt ook de mate van specialisatie toe. De niveaus worden door het UWV als volgt gedefinieerd.

- Beroepsniveau 1: eenvoudige routinematige taken, waarvoor elementair of lager onderwijs volstaat.
- Beroepsniveau 2: weinig tot middelmatig complexe taken, waarvoor lager of middelbaar onderwijs vereist is.
- Beroepsniveau 3: complexe taken, waarvoor middelbaar of hoger onderwijs vereist is.
- Beroepsniveau 4: zeer complexe gespecialiseerde taken, waarvoor hoger of wetenschappelijk onderwijs vereist is.

² Bron: https://www.uwv.nl/imagesdxa/duiding-arbeidsmarktontwikkelingen-juli-2021_tcm94-447013.pdf

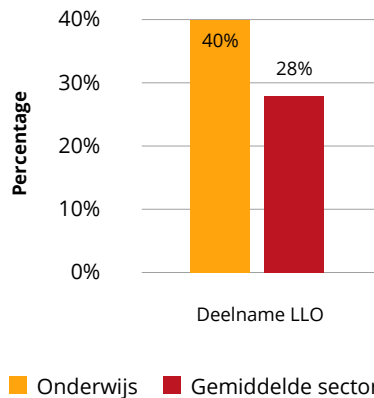

Leven lang ontwikkelen (LLO)

Naast dat het personeel in de sector relatief hoog opgeleid is, wordt er ook ver boven gemiddeld (40% versus landelijk 28%) geparticipeerd aan leven lang ontwikkelen (LLO) door het personeel van 25-65 jaar.

Figuur 7: **Deelname aan leven lang ontwikkelen (LLO) door 25-65-jarigen – Onderwijs (2022)**

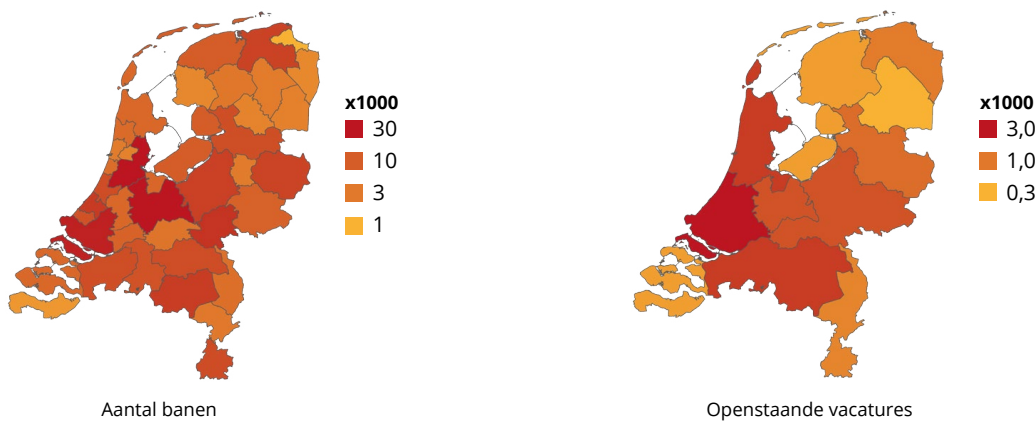

Bron: CBS: EBB (2022) - bewerking door SEOR

Regionale spreiding en arbeidsmarktkrapte

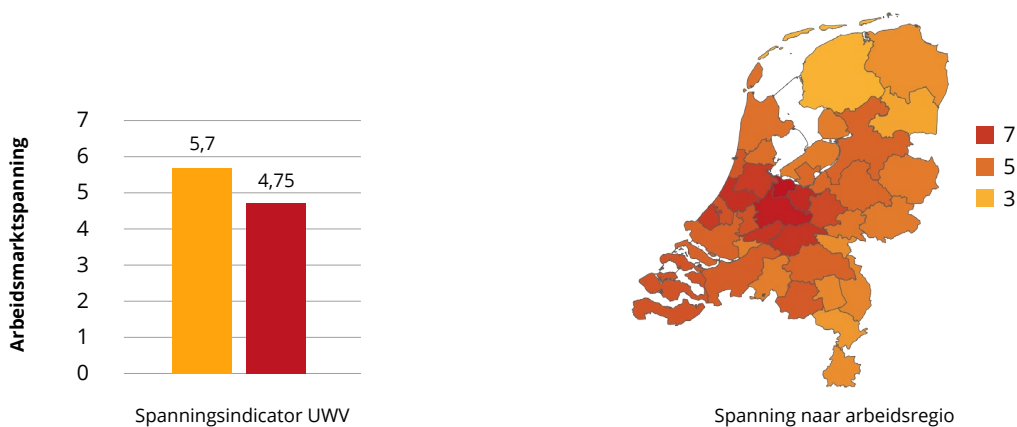
Banen binnen de sector Onderwijs bevinden zich door heel Nederland, wat de aard van de sector met zich meebrengt, en daarnaast zijn er ook concentraties in banen rond grote steden zoals Amsterdam, Rotterdam en Utrecht. Het aantal openstaande vacatures ligt met name hoog in Zuid-Holland.

Figuur 8: Regionale verschillen werkgelegenheid – Onderwijs (Q4 2022)

Bron: CBS (2022), - bewerking door SEOR

Figuur 9: Spanningsindicator UWV – Onderwijs (Q4 2022)

■ Onderwijs ■ Gehele arbeidsmarkt

Bron: UWV (Werk.nl) – 2022 – bewerking door SEOR

De spanningsindicator voor de sector Onderwijs (5,70) ligt in het laatste kwartaal van 2022 boven het landelijk gemiddelde (4,75) en geeft daarmee aan dat de arbeidsmarkt krappere is dan gemiddeld. Voor de sector zijn met name vacatures ontstaan in de volgende beroepsklassen: *Pedagogische beroepen* (72%), *Bedrijfseconomische en administratieve beroepen* (18%), en *Zorg en Welzijn beroepen* (6%).

Binnen deze beroepsklassen hadden de volgende kansrijke beroepen op mbo-niveau (ISCO 2 en 3) de hoogste arbeidsmarktspanning.

Pedagogische beroepen:

- Leidsters kinderopvang en onderwijsassistenten – *Spanning: 6,52*
- Sportinstructeurs – *Spanning: 2,68*

Bedrijfseconomische en administratieve beroepen:

- Boekhouders – *Spanning: 10,75*

Zorg en welzijn beroepen:

- Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders – *Spanning: 4,46*

Toelichting bij spanningsindicator UWV³

De spanningsindicator wordt berekend door het aantal openstaande vacatures zoals bekend bij het UWV, te delen door het aantal WW-uitkeringen die minder dan een half jaar lopen. Hoe hoger de spanningsindicator hoe krappere de arbeidsmarkt is, en dus hoe groter de behoefte aan personeel.

De indeling van de spanningsindicator zoals gegeven door het UWV is als volgt:

- 0,06 tot 0,25: zeer ruim
- 0,25 tot 0,67: ruim
- 0,67 tot 1,50: gemiddeld
- 1,50 tot 4,00: krap
- 4,00 tot en met 16,00: zeer krap.

Op basis van een combinatie van het CBS overzicht “ontstane vacatures SBI-ROA beroepsklasse” en de UWV spanningsindicator per beroepsklasse is er, per SBI-sector, door SEOR een gewogen spanningsindicator gemaakt. Zie bronnen voor een toelichting.

³ https://www.werk.nl/imagesdxa/uwv-kansrijke-beroepen-2023_tcm95-451013.pdf

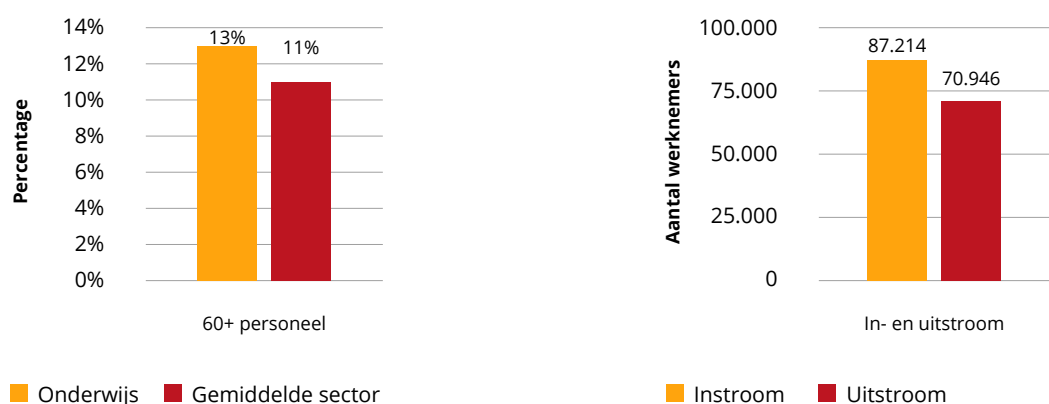

Human capital

Binnen de sector Onderwijs ligt in 2023 het percentage 60-plussers hoger dan het landelijk gemiddelde. Deze sector heeft dus te maken met een demografische druk.

Er was in 2022 sprake van een groei van het aantal banen in de sector; de instroom van personeel naar de sector toe was hoger dan de uitstroom vanuit de sector. Het saldo lag in 2022 op een toename van 16.268 werknemers.

Figuur 10: **Leeftijdsopbouw (2023), in- en uitstroom personeel (2022) - Onderwijs**

Bron: CBS (2023-en 2022), - bewerking door SEOR

Bronnen

De gegevens zijn berekend op basis van de informatie in de onderstaande bronnen; er zijn geen aanpassingen gedaan. Gegevens naar sector- én mbo-niveau tegelijkertijd zijn niet openbaar beschikbaar anders dan opgenomen.

CBS

Grootte van de sector: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84166NED/table?dl=92DEA>

Opleidingsniveau: <https://arbeidsmarktinzicht.nl/content/states/index/99179?region=4&sector=10>

ISCO niveau: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2023/32/werkzame-beroepsbevolking-beroep-en-sector-2021-2022>

In- en uitstroom: <https://sbi.topsectorenarbeidsmarktmonitor.nl/over-het-dashboard-4>

Deelname LLO: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85316NED/table?ts=1687163916702>

Leeftijdsopbouw: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85316NED/table?ts=1687163916702>

Regionale banen: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83582NED/table?ts=1691156730952>

Ontstane vacatures; beroepenindeling ROA: <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/85081NED>

Openstaande vacatures: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83599NED/table?ts=1696841092879>

UWV – gegevens op beroepsniveau

UWV Spanningsindicator: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/datasets>

UWV Vacatures: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/datasets>

Beleids- en politieke ontwikkelingen

ABN AMRO - [Sectoren - ABN AMRO](#)

ING - [Jouw sector - ING](#)

Rabo - [Sectorprognoses: milde recessie en structurele uitdagingen - Rabobank](#)

Rabo - [Sectorprognoses: groeivertraging in vrijwel alle sectoren - Rabobank](#)

SBB - [Trendplaat of Trendrapport](#)

Berekening spanningsindicator op SBI-sector niveau

Op basis van de dataset "Ontstane vacatures; beroepenindeling ROA" is voor 2022 gekeken naar de weging van een bepaalde beroepsklasse in het totaal aantal vacatures dat in een bepaalde SBI-sector was ontstaan. De spanningsindicator per SBI-sector is vervolgens uitgerekend met de volgende formule:

$$\text{Spanningsindicator sector} = \sum_{i=1}^n \frac{\text{Vacatures beroepsklasse}_i}{\text{Vacatures sector}} \times \text{Spanningsindicator Beroepsklasse}_i$$

Met n=aantal beroepsklassen binnen de SBI-sector